

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIğI

ARAşTIRMA-GELİşTİRME DESTEK PROGRAMI

15. PROJE AđRISI
BAşVURU KILAVUZU

GİRİŞ

Bakanlığımızca Tarım Kanununun 19/g maddesine dayanarak Ar-Ge projelerine 2007 yılından itibaren Bakanlığın ve sektörün ihtiyacı olan konularda Araştırma Geliştirme faaliyetlerinin yerine getirilebilmesi için üniversiteler, sivil toplum ve çiftçi kuruluşları, meslek kuruluşları ve özel sektör tarafından hazırlanan Ar-Ge projeleri desteklenmektedir.

Bakanlığımız adına Ar-Ge Destek Programının başvuru alınması, projelerin değerlendirilmesi ve kabul edilen projelerin izlenmesi ile ilgili olarak Sekreteryaya görevini Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü (TAGEM) yapmaktadır.

Programa başvurmadan önce <http://www.tarimorman.gov.tr/TAGEM/Menu/7/Ar-Ge-Destek-Programi> internet sayfasındaki mevzuat, doküman ve belgelerin incelenmesi önem arz etmektedir.

Bu başvuru kılavuzu, Araştırma-Geliştirme Destek Programının 15. Çağrısı kapsamında sağlanacak mali destekler için belirlenen başvuru şekil ve şartlarını, potansiyel başvuru sahiplerine duyurmak amacıyla hazırlanmıştır. Başvuru sahiplerinin başvuru kılavuzunu incelemeleri ve başvurularını bu kılavuzdaki açıklamalar doğrultusunda hazırlayıp sunmaları gerekmektedir. Proje başvurusunda bulunanlar bu kılavuzdaki koşulları kabul etmiş sayılır.

1. PROGRAMIN AMACI VE ÖNCELİKLİ KONULARI:

Programın amacı Tarım sektörünün ihtiyaç duyduğu **öncelikli konularda**;

- ✓ Özel sektör Ar-Ge kültür ve kapasitesinin geliştirilmesi,
- ✓ Yeni tür, çeşit, teknoloji, model, ürün vb. geliştirilmesi,
- ✓ Çıktıların; çiftçiler ve tarımsal sanayicilere aktarılmasıdır.

Çağrı kapsamında başvuru yapılacak proje önerisi konusunun aşağıda belirtilen ve ayrıca <https://www.tarimorman.gov.tr/TAGEM/Menu/7/Ar-Ge-Destek-Programi> İnternet sayfasında ve bu kılavuzda bulabileceğiniz **15. Çağrı Öncelikli Ar-Ge Konuları** kapsamında olması gerekmektedir. Söz konusu Öncelikli Ar-Ge Konuları iki grup halinde belirlenmiştir. **15. Çağrı Öncelikli Ar-Ge Konularında “Tarım Ekonomisi”** başlığı altındaki konular **I. Grup Öncelikli Ar-Ge Konular** olarak belirtilmekte olup bu konulardaki projelerde Bakanlık desteğinin üst limiti **300.000 TL** olmak kaydıyla proje bütçesinin tamamı limit dahilinde karşılanabilecek ve ortaklık şartı aranmayacaktır.

15. Çağrı Öncelikli Ar-Ge Konularında “Tarım Ekonomisi” başlığı dışındaki konular ise **II. Grup Öncelikli Ar-Ge Konuları** olarak belirtilmiş ve bu konulardaki projeler için proje bütçesinin en fazla %70’inin Bakanlık tarafından desteklenebilecek olup Bakanlık Destek üst limiti **3.000.000 TL**’dir ve projede ortaklık koşulu bulunmaktadır.

15. Proje Çağrısı Öncelikli Ar-Ge Konuları

I. Grup Öncelikli Ar-Ge Konuları (Bakanlık Destek Üst Limiti: **300.000 (Üç yüz bin) TL** olan, kurum katkısı ve ortaklık şartı taşımayan)

TARIM EKONOMİSİ

- 1- Tarım ve Orman Bakanlığının uyguladığı politikaların ve desteklerin etki analizlerinin yapılması,
- 2- Gıda israf ve kayıplarının ölçülmesi,
- 3- Türkiye'nin mevcut tarımsal örgüt yapısının ve etkinliğinin incelenmesi ve uygun örgütlenme modellerinin geliştirilmesi,
- 4- Türkiye'de seçilmiş ürünlerde (ekmek-un-buğday, kırmızı et, tavuk eti, yumurta, peynir, zeytin-zeytinyağı, fındık, çay, portakal, limon, elma, domates, biber, patates, soğan, kuru fasulye, nohut, mercimek) gıda arz zincirlerinin yapısının (aktörler ve aşamalar, fiyat, maliyet ve marj ilişkileri, çiftçilerin durumu, rekabet ihlalleri) analiz edilmesi ve politika önerileri geliştirilmesi,
- 5- Hayvancılık işletmelerinde ekolojik özelliklerine göre optimum işletme ölçeklerinin belirlenmesi ve maliyetlerinin araştırılması, verimlilik ve ekonomik analizlerinin yapılması,
- 6- Tarım ürünleri ticaretimizde rakip ülkelerin üretim desenlerinin incelenmesi,
- 7- Türkiye'de gıda tüketim yapısı ve gelişimi,
- 8- Tarım ürünleri piyasası arz, talep ve risk analizi.

II. Grup Öncelikli Ar-Ge Konuları (Bakanlık Destek Üst Limiti: **3.000.000 (Üç milyon) TL** olan, kurum katkısı ve ortaklık şartı taşıyan)

BAHÇE BİTKİLERİ

- 1- Bahçe bitkilerinde biyotik, abiyotik stres koşullarına tolerant anaç, çeşit ve ileri ıslah, yetiştirme teknikleri ve teknolojilerinin geliştirilmesi,
- 2- Bahçe bitkilerinde hasat ve hasat sonu kayıpların önlenmesine yönelik yeni teknolojilerin geliştirilmesi,
- 3- Yerel kışlık ve fonksiyonel gıda üretimine yönelik sebze gen kaynaklarından yararlanarak kışlık sebze ıslahı, mevcut gen havuzlarında bulunan yarı-yol materyallerinin kullanımı ve yeni çeşit geliştirilmesi,
- 4- Ticarete konu olan süs bitkilerinin ıslahı ve çeşit geliştirme çalışmaları,

BİTKİ SAĞLIĞI

- 5- Kültür bitkilerindeki zararlı organizmalara karşı biyoteknik ve biyolojik mücadeleye esas bitki koruma ürünlerinin yerli imkânlarla üretilmesi.
- 6- Ülkemize yeni giren ya da sınırlı alanlarda bulunan zararlı organizmaların tespiti, ekonomik zarar eşiklerinin belirlenmesi ve mücadelesine esas çalışmalar,
- 7- Depo hastalık ve zararlıları ile mücadele olanaklarının araştırılması,
- 8- Organik tarımda kullanılabilecek bitki koruma ürünlerinin/yöntemlerinin belirlenmesi, geliştirilmesi ve üretimi,
- 9- Kültür bitkilerindeki zararlı organizmalara karşı tahmin ve uyarı modelleri ile uzaktan algılama sistemlerinin oluşturulması veya mevcut olanların geliştirilmesi,
- 10- Pestisitlerin çevreye olan etkilerinin azaltılması, tarım ilaçlarının toksikolojik testlerinin GLP şartlarında yapılabilirliğinin sağlanması,

GIDA VE YEM

- 11- Ülkemizde üretimi yapılmayan, yaygın olarak kullanılan ve mevzuatta yer alan gıda katkı maddelerinin geliştirilerek ticari boyutta üretilmesi,
- 12- İhracat potansiyeli yüksek ürünlerden katma değerli yeni gıdaların geliştirilmesi ve ticari boyutta üretilmesi,
- 13- Yem hammaddeleri, yem katkı maddeleri, ikame yemler ve pet mamalarının geliştirilerek ticari boyutta üretilmesi,
- 14- Gıda ve yem sanayi atık ve artıklarının alternatif yöntemlerle değerlendirilmesi,
- 15- Şekerli mamullerde şeker kaynağının tespiti,

HAYVAN SAĞLIĞI

- 16- Veteriner biyolojik ürünlerinin (aşı ve serum) geliştirilmesi ve ticari boyutta üretilmesi,
- 17- Veteriner sağlık ürünlerinin ve etken maddelerinin geliştirilmesi ve ticari boyutta üretimi,
- 18- Bitkisel ekstraktların hayvan sağlığında kullanılma olanakları,

HAYVANCILIK VE SU ÜRÜNLERİ

- 19- Su ürünlerinde ülkemizde üretimi yapılmayan yeni türlerin ekonomiye kazandırılması,
- 20- Hayvancılık ve su ürünlerinde verim artışına yönelik ıslah, yetiştiricilik sistem ve teknoloji geliştirilmesi,
- 21- Hayvancılıkta döl verimini artırmaya yönelik araştırmalar,
- 22- Hayvan barınakları ile ilgili yeni teknolojilerin geliştirilmesi,

TARLA BİTKİLERİ

- 23- Tarla Bitkilerinde ileri teknolojiler kullanılarak abiyotik ve biyotik stres faktörlerine dayanıklı/toleranslı, pazar taleplerine uygun çeşit geliştirilmesi ve yaygınlaştırılması,
- 24- Son ürün eldesine yönelik tıbbi ve aromatik bitkiler ile boyar bitki çalışmaları,
- 25- Yerli şeker pancarı tohumunun geliştirilmesi,

TOPRAK-SU KAYNAKLARI

- 26- Hayvansal ve bitkisel atıkların değerlendirilerek gübre, enerji vb. ürünlere dönüştürülmesine ilişkin çalışmalar,
- 27- Piyasaya arz edilecek nitelikte yerel kaynaklardan etkili mikrobiyal, organomineral ve nano gübrelerin geliştirilmesi,
- 28- İklim değişikliğinin tarıma etkilerinin belirlenmesinde/azaltılmasında ve tarımsal su yönetiminde ileri/yeni teknolojilerin kullanımı
- 29- Çevresel kirleticilerin tarımsal ekosistem üzerine etkilerinin araştırılması ve azaltılmasına yönelik çalışmalar,

TARIM TEKNOLOJİLERİ VE MEKANİZASYON

- 30- Tarımda verim artırıcı, maliyet düşürücü yerli tarım makine ve teknolojilerinin geliştirilmesi,
- 31- Elektrikli kendi yürür tarım makineleri (traktör, ilaçlama makinası vb.) geliştirilmesi,
- 32- Akıllı ve hassas tarım uygulamalarının geliştirilmesi,
- 33- Tarımsal analizlerde kullanılacak laboratuvar cihazlarının geliştirilmesi.

2. PROJE BÜTÇESİ

2.1. Bakanlık Tarafından Sağlanacak Mali Kaynak

Program kapsamında Bakanlıkça, konusu **I. Grup Öncelikli Konular** kapsamında olan projeler için **KDV dâhil 300.000 (üç yüz bin) TL**'ye kadar Bakanlık desteği verilebilecek olup başvuru kurum katkısı zorunluluğu bulunmamaktadır.

Bununla birlikte konusu **II. Grup Öncelikli Konular** kapsamında olan projeler için proje bütçesinin en fazla %70'i oranında destekleme sağlanacak olup bu Bakanlık desteğinin üst limiti **KDV dâhil 3.000.000 (üç milyon) TL**'dir. **II. Grup Öncelikli Konular** kapsamındaki projelerde en az %30 oranında Kurum (Yürütücü Kurum/Kuruluş ve/veya proje ortağı Kurum/Kuruluş) katkısı bulunmalıdır.

2.2. Bakanlık Tarafından Desteklenebilecek Uygun Maliyetler

Bakanlık tarafından desteklenebilecek uygun maliyetler, projenin hayata geçirilmesi için zorunlu olan giderlerdir. Sunulacak bütçe **gerçek maliyetlere** (projenin uygulanması sırasında yapılacak fiili maliyetler) **dayandırılmalıdır**.

Projede gerçekleştirilecek tüm maliyetler proje formu içinde yer alan proje bütçesi bölümünde belirtilmelidir. Bütçe hazırlığında tüm kalemler kendi alt kalemlerine ayrılmalı ve her bir alt kalem için birimin niteliği ve adedi mutlaka belirtilmelidir.

Uygun maliyetler, projenin yürütülmesi için gerekli olan proje sahibi veya ortağı tarafından gerçekleştirilen ve gerçek tutarlar üzerinden hesaplanan maliyet kalemlerinin toplamından oluşmaktadır.

2.2.1 Bakanlık tarafından desteklenecek kalemler

Bu programda Bakanlık tarafından desteklenebilecek maliyet kalemleri aşağıda sıralanmaktadır:

- a) Alet, makine, teçhizat, yazılım ve donanımlar,
- b) Taşınır malzeme ve sarf malzemeleri,
- c) Araştırmanın gerektirdiği tohum, ilaç, gübre, hormon ve benzeri girdi alımları,
- ç) Anket, deneme, analiz, ekonometrik modelleme, danışmanlık(en fazla iki danışman için on biner TL'yi geçmeyecek şekilde), kısa süreli işçilik (ayda 10 günden az süreli) ve benzeri hizmet alımları,
- d) Projede kullanılan cihaz, ekipman, sera ve benzeri (bina, laboratuvar gibi yapılar hariç) bakım onarım giderleri,
- e) Tescil, patent ve sertifikasyon giderleri,
- f) Yurtiçi seyahat/nakliye giderleri,
- g) Proje konusuyla ilgili yurtiçi toplantı, konferans, sempozyum ve benzeri yerlere seyahat (ulaşım, katılım bedeli, konaklama ve iâşe bedeli dahil) ücretleridir.

2.2.2 Bakanlık tarafından desteklenmeyecek kalemler

Bu programda hiçbir şekilde Bakanlık tarafından desteklenemeyecek maliyet kalemleri aşağıda sıralanmaktadır:

- a) Her türlü sermaye kullanım maliyeti, promosyon malzemesi, pazarlama ve ticari amaçlı reklâm giderleri,
- b) Proje hazırlama, başvuru ve sözleşme giderleri, gelişme ve sonuç raporları ile bunlara ait basım giderleri,
- c) Projenin sonuçlarının ticari uygulamaya dönüştürülmesi için yapılacak giderler,
- ç) Isıtma, aydınlatma, haberleşme ve su giderleri,
- d) İnşaat ve altyapı giderleri,
- e) Proje kapsamında çalışacak personele ödenecek ücretler,
- f) Mali hizmet maliyetleri (özellikle havale maliyetleri, sigorta, banka maliyetleri vb.)
- g) Bina, arazi alımları ve kiralamaları
- h) Hâlihazırda başka bir fon kaynağından finanse edilen kalemler,
- ı) Proje ile doğrudan veya dolaylı ilgisi olmayan diğer giderler.

2.3. Başvuran Kurum Katkısı (Kurum katkısı sadece konusu II. Grup Öncelikli Konular kapsamında olan projeler için zorunludur. Konusu I. Grup Öncelikli Konular kapsamında olan projeler için ise bu katkı zorunlu değildir)

Kurum katkısı, yürütücü kurum tarafından taahhüt edilen katkılara denir. Bu tutarların başvuru sahibi yürütücü ve/veya proje ortağı kurum/kuruluş tarafından karşılanması zorunludur. Yürütücü kurum, kendilerinin karşılamak zorunda oldukları kurum katkısını, öz kaynaklarından sağlayabilecekleri gibi proje ortaklarından temin edebilirler.

Kurum katkısı zorunluluğu sadece konusu II. Grup Öncelikli Konular kapsamında olan projeler için mevcuttur. Konusu I. Grup Öncelikli Konular kapsamında olan projeler için ise kurum katkısı zorunlu olmayıp istendiğinde sadece nakdi katkı olarak proje bütçesinde gösterilebilir.

2.3.1. Kurum Nakdi Katkı Payı

Kurum nakdi katkı payı, desteklenen projelerde harcanmak üzere yürütücü kurum tarafından taahhüt edilen katkılara denir. **Konusu II. Grup Öncelikli Konular kapsamında olan Projelere ilişkin, başvuru sahibinin sağlaması gereken nakdi katkı payı miktarı, projeye olan Bakanlık katkısının en az %30'udur.** Bu tutar proje bütçesinde Kurum Nakdi Katkı Payı olarak gösterilecektir. Kurum nakdi katkı payı bütçesi olarak proje süresince harcanması planlanan kalemlerden program kapsamında Bakanlıkça desteklenebilecek kalemler arasında yer alan maliyetler gösterilebilecektir. Bakanlık Katkı Payı ile Kurum Nakdi Katkı Payı dışında proje bütçesinde kalan ve proje süresinde harcanması planlanan kalemleri başvuru sahibi ve/veya proje ortakları aynı katkı olarak gösterebilecektir.

2.3.2. Kurum Aynı Katkı Payı

Kurum aynı katkı payı, başvuru sahibi yürütücü kurum veya ortak/ortaklarından herhangi biri tarafından yapılacak arazi, bina, mal, malzeme, iş gücü, seyahat, makine, ekipman vb. harcamalardır. **Konusu II. Grup Öncelikli Konular kapsamında olan projelerin** bütçesinde Bakanlık desteğinden karşılanması planlanan proje maliyetleri ile Yürütücü Kurum Nakdi Katkı Payı ile karşılanacağı belirtilen proje maliyetleri dışında kalan, projeye doğrudan veya

dolaylı olarak ilişkisi bulunabilecek ve proje süresince harcanması planlanan kalemler program kapsamında aynı katkı olarak değerlendirilir. Bakanlık tarafından desteklenebilen veya desteklenemeyen maliyetlerin proje bütçesinde aynı katkı olarak gösterilmesinde herhangi bir sakınca bulunmamaktadır. Ancak hibe sözleşmesi öncesi edinilmiş arazi, bina, makine ve ekipmanlar ile sözleşme öncesinde yapılmış projeye ilişkin harcamalar, aynı katkı olarak proje bütçesine dâhil edilmez.

Aynı katkılar Bakanlık desteğine esas proje giderleri kapsamında öngörölmüş satın alımlardan ayrı bağımsız ihaleler veya gerçekleştirmeler şeklinde yapılabilir. Belgelendirilemeyen giderler aynı katkı olarak gösterilemeyecektir.

Başvuru aşamasında aynı katkı olarak taahhüt edilen işlerin projede öngörölen nitelik ve nicelikte gerçekleştirilmesi şarttır.

Bu kapsamda yapılacak aynı katkılar, başvuru sahibinin yapmakla yükümlü olduğu nakdi katkı payının yerine ikame edilemez.

İşgücü/Personel maliyetlerinin aynı katkı olarak gösterilmesinde geçerli olacak kurallar ise şunlardır: Proje kapsamında, projenin idaresi ve uygulanması için gerekli olan hizmet ve işgücü alımı yapılabilir. Bu kapsamda ödenecek ücretler, piyasa koşullarında oluşmuş **brüt** ücretlerden ve proje sahibinin/ortaklarının benzer faaliyetlerde ödediği standart miktarlardan yüksek olmamalıdır. Proje kapsamında çalışması öngörölen teknik personele ödenecek ücretler de bu kapsamda gösterilebilir.

Devlet memurları veya diğer kamu çalışanları Projeye katkılarında ötürü hâlihazırda ilgili kuruluşlardan aldıkları **mevcut maaşları dışında maaş alamaz** ve bu maaşlar aynı katkı olarak gösterilemez. Projelerde görevlendirilen devlet memurlarının, proje ile ilgili harcırah ve seyahat masrafları Bakanlık desteğinden veya yürütücü kurum tarafından proje bütçesinden karşılanabilecektir. Akademisyenlerin çalışma şartları 2547 sayılı YÖK Kanunu'na tabiidir.

(100 birimlik bir projede en fazla 70 birim Bakanlık katkısı, 70 birimin en az %30'u olan 21 birim Kurum nakdi katkısı olacaktır. Geriye kalan 9 birim ise Kurumun aynı katkısı olarak gösterilebilecektir. Kurumun aynı katkısı bulunmuyor ise bu tutar nakdi katkıdan karşılanacaktır).

2.4. Proje Bütçesinin Oluşturulması

II. Grup Öncelikli Konular kapsamında Proje başvurusunda bulunan kurum/kuruluş, projede Bakanlıktan talep ettiği destek tutarının en az %30'unu nakdi katkı payı, kalan kısmını da aynı kurum katkısı olarak bütçelendirebilir. Ayrıca proje bütçesi hazırlanırken <http://www.tarimorman.gov.tr/TAGEM/Menu/7/Ar-Ge-Destek-Programi> internet sayfasında yer alan Bütçe Oluşturma Tablolarında deneme ve veri girişi yapabilirsiniz. **Projenin gerçekleştirilmesi için alınması gerekenleri bütçe kalemlerine uygun olarak " MAKİNA GİRİŞ, SARF GİRİŞ, HİZMET GİRİŞ ve SEYAHAT GİRİŞ" kısmına işleyerek program bütçe kurallarına uygun olarak hazırlanmış olacağınız bütçe tablolarındaki bilgileri proje formundaki ilgili kısımlara aktarmak suretiyle bütçelendirme yapmanız kolaylaşacaktır. Kurum katkısının zorunlu olmadığı I. Grup Öncelikli Konular kapsamında proje başvuruları için ise sadece Bakanlık katkı kısımları doldurularak söz konusu Bütçe Oluşturma Tablolarından yararlanılabilir.** Bu durumda kurum katkısı ile ilgili kontrol hususları dikkate alınmamalıdır.

Bütçe Oluşturma Tablolarında yer alan "DENEME 1" sayfasında "Proje Bütçesi"

kısmına bir değer girerek Proje maliyetinin karşılanacağı kaynakların ortalama değerlerini görebilirsiniz. “DENEME 2” sayfasında ise bütçe kalemlerine değerler girerek “Öneri” kısmını inceleyebilirsiniz.

Tüm “GİRİŞ” sayfaları için genel bir notlar: “GİRİŞ” sayfalarının herhangi birinde alınması öngörülen bir şeyin maliyetinin bir kısmı Bakanlıktan bir kısmı Kurum Nakdi veya Aynı Katkı kısımlarından karşılanması düşünülüyorsa gösterim aşağıdaki tabloda verilmiştir. Aşağıda yer alan örnekte HPLC cihazının iki farklı satıra yazıldığı ve hangi kaynaktan ne kadar bütçe talebi bulunulacaksa karşısındaki yerlere tutarların yazıldığı görülmektedir.

“GİRİŞ” sayfalarında tutarlar yazılırken sadece kuruşlar için virgül kullanınız. Nokta vb. işaretler hesaplamayı yanıltacaktır.

1,000 (bin lira) **YANLIŞ**

1000 veya 1.000 (bin lira) **DOĞRU**

1,000.50 veya 1,000,50 (bin lira elli kuruş) **YANLIŞ**

1000,50 veya 1.000,50 (bin lira elli kuruş) **DOĞRU**

2.4.1 Makine Teçhizat Bütçe Tablosunun Oluşturulması

Bütçe Oluşturma Tablolarından “**MAKİNE GİRİŞ**” sayfasında projenin gerçekleştirilmesi için alınması gereken makine-teçhizat kalemlerini aşağıda (Örnek 1) olduğu gibi işleyiniz. Hangi kalemlerin maliyetinin karşılanması planlanıyorsa ilgili sütuna “X”(çarpı) işareti yazdığınızda otomatik olarak proje bütçesi tablosuna aktarılacak bilgiler vasıtasıyla bu kılavuzda belirtilen bütçe uygulama kurallarına uygun olarak projenizin bütçesi oluşmaya başlayacaktır.

Örnek: 1

Sıra No*	Adı/Cinsi/Tarifi**	Miktarı	KDV Dahil Toplam Tutarı (TL)	Proforma Alınan Kuruluş	Maliyetin Karşılanması			Harcama Dönemi
					Bakanlık	Yürütücü Kurum Nakdi	Yürütücü Kurum Aynı	
1	İyonizatör	1 adet	8.000,00	ABC Ltd. Şti.	X			2019/2
2	HPLC	1 adet	100.000,00	XYZ Ltd. Şti	X			2020/1
3	HPLC	"	20.000,00	XYZ Ltd. Şti		X		2020/1
4	Ph metre	1 adet	12.000,00	KDD Ltd. Şti			X	2020/1
5	Trinoküler araştırma mikroskobu	1 adet	22.500,00	PHF Lab. Cih.	X			2021/2

Bütçe Oluşturma Tablolarından “**MAKİNE GİRİŞ**” bölümünü doldurduğunuzda “**MAKİNE**” kısmı aşağıdaki(Örnek 2-3-4) şekilde oluşacaktır. Bu tabloları proje formunda ilgili kısımlara kopyalayabilirsiniz.

Örnek: 2 9.3.1. Makine Teçhizat Bakanlık Katkısı

Sıra No	Adı/Cinsi/Tarifi	Miktarı	KDV Dahil Toplam Tutarı (TL)	Proforma Alınan Kuruluş	Harcama Dönemi
1	İyonizatör	1 adet	8.000,00	ABC Ltd. Şti.	2019/2
2	HPLC	1 adet	100.000,00	XYZ Ltd. Şti	2020/1
3	Trinoküler araştırma mikroskobu	1 adet	22.500,00	PHF Lab. Cih.	2020/2

Örnek: 3 9.3.2. Makine Teçhizat Kurum Katkısı (Nakdi)

Sıra No	Adı/Cinsi/Tarifi	Miktarı	KDV Dahil Toplam Tutarı (TL)	Proforma Alınan Kuruluş	Harcama Dönemi
1	HPLC	"	20.000,00	XYZ Ltd. Şti	2020/1

Örnek: 4 9.3.3. Makine Teçhizat Kurum Katkısı (Ayni)

Sıra No	Adı/Cinsi/Tarifi	Miktarı	KDV Dahil Toplam Tutarı (TL)	Proforma Alınan Kuruluş	Harcama Dönemi
1	Ph metre	1 adet	12.000,00	KDD Ltd. Şti	2020/1

2.4.2 Sarf Bütçe Tablosunun Oluşturulması

Bütçe Oluşturma Tablolarından “SARF GİRİŞ”, sayfasında projenin gerçekleştirilmesi için alınması gereken sarf kalemlerini aşağıdaki (Örnek 5) gibi işleyiniz.

Örnek: 5

Sıra No*	Adı/Cinsi/Tarifi **	Miktarı	KDV Dahil Toplam Tutarı (TL)	Proforma Alınan Kuruluş	Maliyetin Karşılanması			Harcama Dönemi
					Bakanlık	Yürütücü Kurum Nakdi	Yürütücü Kurum Ayni	
1	Chloramphenicol	50 g	468,00	Xlab Ltd. Şti.	x			2019/2
2	Potato Dextrose Agar (Difco)	8 ad	1.684,80	Xlab Ltd. Şti.	x			2019/2
3	Potato Dextrose Broth	5 ad	3.213,00	Xlab Ltd. Şti.	x			2019/2
4	Corn Meal Agar	5 ad	5.373,00	Xlab Ltd. Şti.	x			2019/2
5	Yeast Extract	2 ad	723,60	Xlab Ltd. Şti.	x			2019/2
6	Su Agar	3 ad	1.362,90	Xlab Ltd. Şti.	x			2019/2
7	Pipet ucu -10 µl	10 pş	413,00	Xlab Ltd. Şti.	x			2019/2
8	Pipet ucu - 200 µl	10 pş	531,00	Xlab Ltd. Şti.	x			2019/2
9	Pipet ucu -1000 µl	10 pş	1.003,00	Xlab Ltd. Şti.	x			2019/2
10	Sodyum alginat	3 kg	1.458,00	Xlab Ltd. Şti.	x			2019/2
11	Kalsiyum-glukonat	1 kg	972,00	Xlab Ltd. Şti.	x			2019/2
12	Karboksimetil selüloz	1 kg	590,00	Xlab Ltd. Şti.	x			2019/2
13	Sitrik Asit	250 g	88,50	Xlab Ltd. Şti.	x			2019/2
14	Ksantan Gam (Xanthan Gum)	2.5 kg	295,00	Xlab Ltd. Şti.	x			2019/2
15	Triton X™-100	1 lt	283,20	Xlab Ltd. Şti.	x			2019/2
16	Zeolit	10 kg	177,00	Xlab Ltd. Şti.	x			2019/2
17	Corn steep powder	500 gr	486,00	Xlab Ltd. Şti.		x		2020/1
18	Sukroz	1 kg	275,40	Xlab Ltd. Şti.		x		2020/1
19	Sodyum Sitrat	100 g	259,60	Xlab Ltd. Şti.		x		2020/1
20	Kloramfenikol	100 g	702,00	Xlab Ltd. Şti.		x		2020/1
21	Dextrose	1 kg	243,00	Xlab Ltd. Şti.		x		2020/1
22	Yulaf unu	5 kg	124,20	Xlab Ltd. Şti.		x		2020/1
23	Vermikülit	50 kg	696,20	Xlab Ltd. Şti.		x		2020/1
24	Vida Boyunlu	300 ad	1.062,00	Xlab Ltd. Şti.		x		2020/1
25	Kaolin	10 kg	1.062,00	Xlab Ltd. Şti.		x		2020/1
26	Falcon tüp (50 ml)	500 ad	531,00	Xlab Ltd. Şti.		x		2020/1
27	NaOCl	1 kg	149,27	Xlab Ltd. Şti.			x	2021/1
28	Milipor filtre	2 kt	1.298,00	Xlab Ltd. Şti.			x	2021/1
29	Glikoz	1 kg	243,00	Xlab Ltd. Şti.			x	2021/1
30	Pepton	250 g	594,00	Xlab Ltd. Şti.			x	2021/1

31	Asparajin	125 g	891,00	Xlab Ltd. Şti.			x	2021/1
32	K2HPO4	250 g	218,30	Xlab Ltd. Şti.			x	2021/1
33	MgSO4.7H2O	250 g	194,70	Xlab Ltd. Şti.			x	2021/1
34	Tiamin HCl,	250 g	972,00	Xlab Ltd. Şti.			x	2021/1
35	POP7 (Life Tech 4393714) samples	11 adet	13.965,00	ABC Ltd. Şti.	x			2021/1
36	Big Dye Terminator Kit (Life Tech 4337455) 100 reac	2 adet	9.900,00	ABC Ltd. Şti.	x			2021/1
37	Anot elektrot buffer (Life Tech 4393927) 3500 series	3 adet	2.328,00	ABC Ltd. Şti.	x			2021/1
38	Katot elektrot buffer (Life Tech 4408256) 3500 series	3 adet	2.844,00	ABC Ltd. Şti.	x			2021/1
39	Exonuclease I 2000 U (Thermo EN0582)	2 adet	1.860,00	ABC Ltd. Şti.	x			2021/1
40	FastSAP (Thermo EF0652) 5x1000 u	1 adet	1.716,00	ABC Ltd. Şti.	x			2021/1
41	Condition Buffer (Life Tech 4393718) 3500 series	6 adet	1.110,00	ABC Ltd. Şti.	x			2021/1
42	DNA izolasyon kiti 250 prep	2 adet	3.430,00	ABC Ltd. Şti.	x			2021/1
43	Cryo Tüp (Vial) Steril 2ml, 100'lük	10 adet	661,00	ABC Ltd. Şti.	x			2021/1
44	Pleyt Septa (Life Tech 4412614) 96 well	1 adet	2.520,00	ABC Ltd. Şti.	x			2021/1
45	Sequence Detection Primer: 80,000 picomoles,	8 adet	2.160,00	ABC Ltd. Şti.	x			2021/1

Sarf bütçesi için de makine kısmında olduğu gibi “SARF” sayfasındaki bütçe tablolarını proje formunun ilgili yerlerine kopyalayabilirsiniz.

2.4.3 Hizmet Alımı Bütçe Tablosunun Oluşturulması

Bütçe Oluşturma Tablolarından “HİZMET GİRİŞ”, sayfasında projenin gerçekleştirilmesi için Yürütücü Kurum veya işbirliği yapılan kurumlar tarafından gerçekleştirilemeyen işler, hizmet alımı vasıtasıyla gerçekleştirilecekse söz konusu kalemleri aşağıdaki (Örnek 6) gibi işleyiniz.

Örnek: 6

Sıra No*	Adı/Cinsi/Tarifi **	Miktarı	KDV Dahil Toplam Tutarı (TL)	Proforma Alınan Kuruluş	Maliyetin Karşılanması			Harcama Dönemi
					Bakanlık	Yürütücü Kurum Nakdi	Yürütücü Kurum Ayni	
1	Tekstür Analizleri	3 defa	10.250,00	BBB Lab. Hiz.	X			2020/2
2	Sera Bakım Onarım	1 ay	108.000,00	ACC Müteakhhitlik		X		2020/2
3	DNA Analizleri	100 örnek	80.000,00	XCV Lab. Hiz.	X			2020/2
4	Laboratuvar Binası İnşaatı	200 m2	120.000,00	NNN Mühendislik			X	2019/2

Hizmet alımı bütçesi için de makine kısmında olduğu gibi “HİZMET” sayfasındaki bütçe tablolarını proje formunun ilgili yerlerine kopyalayabilirsiniz.

2.4.4 Seyahat Bütçe Tablosunun Oluşturulması

Bütçe Oluşturma Tablolarından “SEYAHAT GİRİŞ”, sayfasında projenin gerçekleştirilmesi için proje yürütücüsü ve yardımcı araştırmacılar tarafından gerçekleştirilmesi gereken seyahat kalemlerini aşağıdaki (Örnek 7) gibi işleyiniz.

Örnek: 7

Sıra No	Görevin Konusu ve Güzergahı 1	Görevde Yapılacak (km) Özel Araçla Gidilecek ise 2	Görev Yapacak Personel Sayısı 3	Yol Dahil Görev Süresi (gün) 4	Günlük Harcırah Bedeli (TL) 5	Konaklama Gün Sayısı 6	Ulaşım Bedeli (TL) 7 Özel Araçla gidilecek km yazıldı ise burayı boş bırakınız	Toplantı Katılım Ücretleri (TL) 8	Maliyetin Karşılanması			Harcama Dönemi	Yolluk Gideri (TL)	Konaklama Gideri (TL)	Ulaşım Bedeli (TL)	Toplam Tutar (TL)
									Bakanlık	Yürütücü Kurum Nakdi	Yürütücü Kurum Ayni					
1	Materyal Toplama için Ankara-Antalya (Korkuteli,Elmalı)	1.400	2	10	48,15	9			x		2019/2	963	1.733,40	700	3.396,40	
2	Materyal Toplama için Ankara-Antalya (Korkuteli,Elmalı)	1.400	3	7	48,15	6			x		2020/1	1011,15	1.733,40	700	3.444,55	
3	Materyal Toplama için Ankara-Muğla	1.200	2	5	48,15	4				x	2020/1	481,50	770,40	600	1.851,90	
4	Yardımcı Araştırmacının Ankara'ya Laboratuvara Ulaşımı (Sivas-Ankara arası ulaşımı olup laboratuvarında 8 gün çalışacaktır)		1	10	48,15	9	80,00		x		2020/2	481,50	866,70	80	1.428,20	
5	Geleneksel Gıda Sempozyumu için uçakla ulaşım		1	6	48,15	5	250,00	800,00	x		2021/1	288,90	481,50	250	1.820,40	

Seyahat bütçesi oluşturulurken dikkat edilecek hususlar:

1 nolu kısma proje kapsamında gerçekleştirilecek görevin neden yapıldığı konu olarak yazılır. (Ör: materyal toplama, numune alımı vb.) Proje kapsamında göreve çıkılan ilk yerden görevin bittiği en son yere kadar güzergah belirtilir (Ör: Ankara- Antalya/Alanya-Mersin-Ankara). Proje kapsamında gidilecek yerler arasında ilçe, belde, köy vb. bulunuyorsa bu tablonun altına söz konusu yerler ayrıntılı olarak yazılır. Aynı güzergaha birden fazla gidilse dahi her görev için ayrı satır açılmalıdır.

2 nolu kısım sadece özel ya da kiralık araçların görevde kullanılması durumunda doldurulacaktır. Proje kapsamında göreve çıkılan ilk yerden görevin bittiği en son yere kadar ki güzergahta yapılacak yolun toplam mesafesi km cinsinden yazılır. Kiralık ya da özel araçla gerçekleştirilen görevler için ulaşım bedeli Görevde Yapılacak km (2) ile 0,50 TL'nin çarpımı ile hesaplanarak ulaşım bedeli kısmında gözükecektir.

3 nolu kısma Proje kapsamında proje başvurusunda belirtilen veya projeye daha sonra dahil olan proje yürütücüsü ve yardımcı araştırmacılarından ilgili göreve katılacak personel sayısı yazılır.

4 nolu kısma Proje kapsamında gerçekleştirilecek görev süresi gidiş-dönüş yol süreleri dahil edilerek yazılır.

5 nolu kısma yazılabilecek rakam Proje çerçevesinde yapılacak seyahatlerde günlük yolluk olarak en fazla, 10/2/1954 tarihli ve 6245 sayılı Harcırah Kanunu Hükümleri Uyarınca Verilecek Gündelik ve Tazminat Tutarlarını gösterir H-Cetvelinde yer alan Ek göstergesi 5800 (dahil) - 8000 (hariç) olan kadrolarda bulunanlara ödenen miktar (2019 yılında geçerli gündelik 48,15 TL olup bu tutar her yıl Bütçe Kanunu ile güncellendiği için takip edilmelidir) kadar ödenebileceğinden bu miktarı geçmemelidir. Ancak kişinin çalıştığı kurumda başka harcırah miktarlarına tabi ise söz konusu rakamı (48,15 TL) geçmeyecek şekilde tabi olduğu harcırah gündeliği yazılabilir. Gününbirlik seyahatlerde ise günlük harcırahın 2/3'ü oranında ödeme yapılabilir. Yolluk giderinin hesaplanmasında; bir personelin günlük yolluk miktarı, Görev Yapacak Personel Sayısı (3) ve Yol Dahil Görev Süresi (gün)(4)'nin çarpılması ile bulunur.

6 nolu kısma görev süresi içerisinde konaklanacak gün sayısı yazılır. Konaklama gideri (faturalandırılması kaydıyla) olarak en fazla günlük harcırahın 2 (iki) katı kadar ödeme yapılır. İaşe (yiyecek, içecek) giderleri gündelik kapsamında olduğu için ayrıca konaklama gideri olarak karşılanmaz. Konaklama gideri; Görev Yapacak Personel Sayısı(3) ile Konaklama Gün Sayısı(6)'nın çarpılması ile hesaplanarak konaklama gideri kısmında gözükecektir.

7 nolu kısma ulaşım bedeli olarak seyahatin otobüsle yapılması durumunda otobüs rayiç bedeli, seyahatin uçakla yapılması durumunda ise ekonomi sınıfı uçak bileti yazılır. Ulaşım bedeli kısmı otobüsle/uçakla yapılan

seyahatlerde Görev Yapacak Personel Sayısı(3) ile gidiş-dönüş otobüs rayici veya uçak bileti fatura tutarının çarpılması ile hesaplanacaktır. Ayrıca otobüsle/uçakla seyahatlerde terminalden konaklama alanına gidiş ve terminalden dönüşlerde birer defa fatura karşılığında taksi ücreti ödenebilir.

8 nolu kısma yazılacak **yurtiçinde** projeye ile ilgili gidilecek toplantı, konferans, kongre, sempozyum vb. için proje süresince 5.000 TL'yi aşmamak üzere katılım masrafları (katılım ücreti, ulaşım ve konaklama giderleri) fatura ve katılım belgesi ile belgelendirildiğinde ödenebilecektir.

Bütçe Oluşturma Tablolarından “SEYAHAT GİRİŞ” bölümünü doldurduğunuzda “SEYAHAT” kısmı aşağıdaki (Örnek 8-9) şekilde oluşacaktır. Bu tabloları proje formunda ilgili kısımlara kopyalayabilirsiniz.

Örnek: 8 9.6.1. Seyahat Bakanlık Katkısı

Sıra No	Görevin Konusu ve Güzergahı	Görevde Yapılacak (km)	Görev Yapacak Personel Sayısı	Yol Dahil Görev Süresi (gün)	Günlük Harcırah Bedeli (TL)	Konaklama Gün Sayısı	Toplantı Katılım Ücretleri (TL)	Yolluk Gideri (TL)	Konaklama Gideri (TL)	Ulaşım Bedeli (TL)	Toplam Tutar (TL)	Harcama Dönemi
1	Materyal Toplama için Ankara-Antalya (Korkuteli,Elmalı)	1.400	2	10	48,15	9		963,00	1.733,40	700,00	3.396,40	2019/2
2	Materyal Toplama için Ankara-Antalya (Korkuteli,Elmalı)	1.400	3	7	48,15	6		1011,15	1.733,40	700,00	3.444,55	2020/1
3	Yardımcı Araştırmacının Ankara'ya Laboratuvara Ulaşımı (Sivas-Ankara arası ulaşımı olup laboratuvarında 8 gün çalışacaktır)		1	10	48,15	9		481,50	866,70	80,00	1.428,20	2021/2
4	Geleneksel Gıda Sempozyumu için uçakla ulaşım		1	6	48,15	5	800,00	288,90	481,50	250,00	1.820,40	2021/1

Örnek: 9 9.6.2. Seyahat Kurum Katkısı (Nakdi)

Sıra No	Görevin Konusu ve Güzergahı	Görevde Yapılacak (km)	Görev Yapacak Personel Sayısı	Yol Dahil Görev Süresi (gün)	Günlük Harcırah Bedeli (TL)	Konaklama Gün Sayısı	Toplantı Katılım Ücretleri (TL)	Yolluk Gideri (TL)	Konaklama Gideri (TL)	Ulaşım Bedeli (TL)	Toplam Tutar (TL)	Harcama Dönemi
1	Materyal Toplama için Ankara-Muğla	1.200	2	5	48,15	4		481,50	770,40	600,00	1.851,90	2020/1

2.4.4 Bütçe Tablosu

Bütçe Oluşturma Tablolarının “BÜTÇE” sayfasında bütçe tablosu aşağıdaki (Örnek 10) şekilde oluşacaktır. Oluşan tabloyu proje formundaki “9.1 Proje Toplam Bütçesi” kısmına kopyalayabilirsiniz.

Örnek: 10 9.1. Toplam Proje Bütçesi

	MAKİNA TEÇHİZAT	SARF MALZEMESİ	HİZMET ALIMIMI	SEYAHAT	TOPLAM
Bakanlıktan Talep Edilen (TL)	130.500	61.130	90.250	10.089,55	291.969,55
Kurum Nakdi Katkı Payı (TL)	20.000	5.441	108.000	1.851,90	135.292,90
Kurum Ayni Katkı Payı (TL)	12.000	4.560	120.000		136.560
Toplam (TL)	162.500	71.132	318.250	11.941,45	563.822,45

Konusu II. Grup Öncelikli Konular kapsamında olan proje başvurusu hazırlarken yukarıda örnekleriyle gösterilen “... GİRİŞ” bölümlerini doldurduktan sonra bütçe tablolarını proje formundaki ilgili yerlere kopyalamadan önce “BÜTÇE” sayfasında aşağıda (Örnek 11) gibi

gözükten kontrol tablosunu gözden geçirmeniz uygun olacaktır. Eğer “Öneri” sütununda “Tamam” ifadesi dışında farklı yönergeler olması durumunda Bakanlık, Kurum nakdi veya Kurum aynı bütçe kalemlerini değiştirerek proje bütçesinin mevzuata uygun hale getirerek başvuruda bulunmanız önemlidir. **Konusu I. Grup Öncelikli Konular kapsamında olan** proje başvurularında kurum katkısı şartı bulunmadığından bu tabloların kontrolü gerekli değildir.

Örnek: 11

Proje Bütçesine İlişkin Açıklamalar ve Değerlendirmeler (%)		Öneri
Bakanlık Katkı Payı (%) (En fazla %70 olmalıdır. Bu değerin üstündeki talepler desteklenmemektedir.)	51,78	Tamam
Kurum Nakdi Katkı Payı (%) (Bakanlık Desteğinin en az %30 u olmalıdır.)	46,34	Tamam
Kurum Aynı Katkı Payı TL (%) (Belirli bir % oranı şartı yoktur)	24,22	Tamam
Toplam Kurum Katkısı (Bütçenin en az %30 u olmalıdır. Daha düşük oranlar kabul edilmemektedir.)	48,22	Tamam

Proje Bütçesine İlişkin Açıklamalar ve Değerlendirmeler (TL)		Öneri
Bakanlık Katkı Payı (TL) (Bakanlıktan talep edilecek destek üst limiti 3.000.000 TL 'dir.)	291. 969,55 TL	Tamam
Kurum Nakdi Katkı Payı (TL) (Bakanlıktan Talep Edilen Toplam Tutarın en az % 30 u olmalıdır.)	135.292,90 TL	Tamam
Kurum Aynı Katkı Payı (TL) (Nakdi katkıdan sonra eksik kalan bütçe kısmı Aynı Katkısından tamamlanır.)	136.560 TL	Tamam
Toplam Kurum Katkısı (TL) (Kurum Nakdi Katkı Payı ve Aynı katkı payının toplamıdır.)	271.852,90 TL	Tamam

3. DESTEK PROGRAMINA İLİŞKİN KURALLAR

Başvuru sahipleri, başvuruda buldukları andan itibaren ilgili Kanun maddelerini, Yönetmelik hükümlerini ve bu rehberde yer alan bütün hususları kabul etmiş sayılırlar.

Bakanlık, bu destek programını zorunlu hallerin ortaya çıkması durumunda sürecin herhangi bir aşamasında, iptal etme hakkını saklı tutar. Bu durumda başvuru sahipleri, Bakanlıktan herhangi bir hak talebinde bulunamazlar.

3.1. Başvuru Sahiplerinin Uygunluğu: Kimler Başvurabilir?

Bu Program kapsamında;

- Özel Sektör,
- Sivil Toplum ve Çiftçi Kuruluşları ile Meslek Kuruluşları,
- Üniversiteler,
yürütücü kurum olarak başvuru yapabilirler.

Kurum/kuruluşlar çağrı dönemi içerisinde yürütücü olarak sadece bir proje ile destek alabilecektir. Program kapsamında Kurum/kuruluşlar en fazla iki devam eden projede yürütücü kurum/kuruluş olarak yer alabileceklerdir.

Proje yürütücüsü olarak en az lisans mezunu Türk vatandaşları yer alabilirler. Devam eden projelerde aynı anda bir projede yürütücü ve iki projede yardımcı araştırmacı olarak görev alınabildiği için başvuru sırasında bu hususa dikkat edilmelidir. Proje yürütücüsü ve yardımcı araştırmacılar, proje yürütücü kurum/kuruluş veya proje ortağı kurum/kuruluşun personeli olmak zorunda değildir.

Destek programı kapsamında bir danışman, aynı anda en fazla iki devam eden projede görev alabilir. Proje ekibinde yer alan yürütücü ve yardımcı araştırmacılar ile Üniversiteler hariç olmak üzere kamu kurum/kuruluşlarında çalışan personel projelerde danışman olarak görev alamaz.

Genel Müdürlük personeli projelerde yer alamaz ve danışman olamaz. TAGEM'e bağlı enstitülerde veya araştırma yetkisi verilmiş Tarım ve Orman Bakanlığı kuruluşlarında görev yapanlar ise projelerde yürütücü ve danışman olamaz ama yardımcı araştırmacı olarak yer alabilir.

Değerlendirme Kurulu üyeleri üyelikleri süresince projelerde yer alamaz, uzman ve danışman olamaz.

Uzmanlar projelerde yer alabilirler ancak yer aldıkları projelerin değerlendirmesinde ve yerinde izlemesinde görev alamazlar.

3.2. Ortaklıklar ve Ortakların Uygunluğu

Proje ortağı, desteğe konu projenin yürütülmesi sürecinde veya sonucunda doğrudan veya dolaylı fayda veya menfaat elde ederek, bunun karşılığında yürütücü kuruma projenin yürütülmesinde katkıda bulunan, başvuru evrakları arasında bulunan ortaklık beyannamesini imzalayan ve ilgili proje formunda açıkça belirtilen kurum/kuruluşlardır.

Konusu **I. Grup Öncelikli Konular** kapsamında olan projeler için yapılacak başvurularda **proje ortağı zorunluluğu mevcut değildir** ancak istenmesi halinde proje ortağı alınabilir.

Bununla birlikte konusu **II. Grup Öncelikli Konular** kapsamında olan projeler için yapılacak başvurularda **proje ortağı** bulunması ise **zorunludur**. Bu kapsamdaki projelerdeki ortaklık kuralları ise şöyledir:

Üniversiteler, özel sektör veya sivil toplum kuruluşlarından en az biri ile işbirliği olmadan Ar-Ge Destek Programı kapsamında müstakil olarak proje başvurusunda bulunamazlar. Gerekli durumlarda bu işbirliğine ilave olarak diğer kurum/kuruluşlar da proje ortağı olarak dahil edilebilir.

Özel sektör, Sivil Toplum ve Çiftçi Kuruluşları ile Meslek Kuruluşları, TAGEM'e bağlı araştırma enstitüleri veya araştırma yetkisi verilmiş Bakanlık kuruluşları ile işbirliği olmadan proje başvurusunda bulunamazlar. Gerekli durumlarda bu işbirliğine ilave olarak diğer kurum/kuruluşlar da proje ortağı olarak dahil edilebilir.

Ortak olacak Kurum/kuruluşlar <http://www.tarimorman.gov.tr/TAGEM/Menu/7/Ar-Ge-Destek-Programi> internet adresinde yer alan Ortaklık Beyannamesini doldurmalıdırlar. Ortaklık Beyannamesi, her bir proje ortağının yasal temsilcisi tarafından imzalanmalıdır. Ortaklık beyannamesi başvuru klasörüyle birlikte sunulmalıdır.

3.3. Proje Süresi ve Dönemleri

Proje uygulama süresi en fazla **36 ay**'dır. Bununla birlikte proje devam ederken proje yürütücü kurum/kuruluşun gerekçeli başvurusu üzerine proje süresi en fazla bir yıl uzatılabilir.

Gelişme raporları dönemine göre tarih aralıkları belirtilmektedir. Projelerin ilk gelişme raporu 25 Ekim 2019 tarihinde TAGEM'de olacak şekilde gönderilir. Bu nedenle; 25 Ekim 2019'a kadar yapılması düşünülen harcamalar için **9.2. Dönem Bazında Proje Bütçesi** tablosunda **2019/2** sütunu doldurulur, proje harcamalarının 25 Ekim 2019'dan sonraki bir tarihte başlaması düşünüldüğü durumlarda ise bu sütun boş bırakılır. Gelişme raporu dönemleri aynı zamanda harcama dönemlerini ifade eder.

Kurum katkısı zorunluluğu bulunan **II. Grup Öncelikli Konular** kapsamındaki projelerde Gelişme dönemi ödemelerinde geçmiş dönemlerdeki "Kurum katkı payı" ve Bakanlık katkı payı kümülatif olarak değerlendirilecektir. Toplam Bakanlık katkısının, Kurum nakdi ile aynı katkı payının toplamına oranı 70/30'dan fazla olamayacaktır. Fazla olması durumunda ise Bakanlık katkısı bu oranı aşmayacak şekilde ödenecektir. Bu nedenle dönemlik bazda proje bütçesi hazırlanırken bu kurala dikkat edilmelidir. **Örneğin** 2019/2 dönemi için Bakanlıktan talep edilen tutar 80 TL, kurum nakdi ve aynı katkıların toplamı ise 20 TL olsun bu durumda 2019/1 dönemi toplam harcaması 100 TL olacaktır. Bakanlıktan talep edilen harcama oranı %80, Kurum Katkısı harcama oranı ise %20'dir. Ancak mevzuat gereği bu 100 TL'nin %70'i alındığında (100 TL'nin %70'i 70 TL'dir.) Bakanlığın 2019/2 dönemi için tarafınıza yapabileceği maksimum destekleme tutarıdır. Örneğimizde 2019/2 dönemi için Bakanlıktan 80 TL talep etmiş olduğunuz ancak Bakanlıktan tarafınıza 70 TL destek ödemesi gerçekleştirilmiş olmaktadır. 2019/2 döneminde Bakanlıktan talep ettiğiniz 80 TL'nin 10 TL'si daha sonraki dönemlerde yapılacak kurum katkı oranının artırılması ile tarafınıza ödenebilecektir. Bu nedenle dönemler bazında %70-30 destek oranını dikkate alarak dönem harcamalarınızı ayarlamamız gerekir.

Gelişme raporu (harcama) dönemleri:

2019/2 (proje başlangıcı – 25.10.2019)

2020/1 (26.10.2019 – 05.05.2020)

2020/2 (06.05.2020 – 25.10.2020)

2021/1 (26.10.2020 – 05.05.2021)

2021/2 (06.05.2021 – 25.10.2021)

2022/2 (25.10.2021 – 05.05.2022)

2023/1 (26.10.2022 – 05.05.2023) şeklinde devam etmektedir.

3.4. Proje Gelişme Raporları ve Ödemeler

Program kapsamında desteklenen projelere ilişkin gelişme raporları proje yürütücüsü tarafından hazırlanmakta ve yürütücü kurum/kuruluşun üst yazısı ekinde 05 Mayıs ile 25 Ekim tarihlerinde Genel Müdürlüğümüzde olacak şekilde yılda iki defa gönderilmektedir. Bu nedenle proje bütçesi hazırlanırken bu takvime dikkat edilmesi gerekmektedir.

II. Grup Öncelikli Konular kapsamındaki projelerde Yürütücü veya proje ortağı kurum/kuruluşlar proje bütçesinde kurum katkısı olarak taahhüt edilen harcamaları gerçekleştirmekle yükümlüdür. Kurum katkısının nakdi olan kısmının harcamanın ilgili olduğu gelişme dönemi içerisinde açılacak proje hesabına yürütücü kurum tarafından yatırılarak harcamanın bu hesaptan gerçekleştirilmek ve söz konusu harcamaya ilişkin fatura ile birlikte banka/havale/ödeme dekontu gibi harcamayı kanıtlayıcı belgelerin ait olduğu döneme ilişkin gelişme raporunda ibraz edilmek zorundadır. Aynı olan kısmı ait harcamalara ilişkin faturaların ise ait olduğu döneme ilişkin gelişme raporunda ibraz edilecektir.

Gelişme raporları ve eki fatura/dekont vb. belgeler İlgili Daire Başkanlığınca incelenerek faaliyet, talep ve ödemelere ilişkin nihai kararlar Değerlendirme Kurulunca karara bağlandıktan sonra destekleme ödemesi proje hesabına aktarılmaktadır.

4. BAŞVURU ŞEKLİ VE YAPILACAK İŞLEMLER

4.1. Başvuru Klasörü, Proje Formu ve Diğer Belgeler

Başvuru için gereken dokümanların <http://www.tarimorman.gov.tr/TAGEM/Menu/7/Ar-Ge-Destek-Programi> internet adresinden indirilerek doldurulması ve **başvuru klasörü** (resimdekine benzer) içerisinde TAGEM'e iletilmesi gerekmektedir. Tüm belgeler başvuru klasörüne ayrı şeffaf dosyalar içinde değil; **delgeç** ile delinip topluca yerleştirilir.

Başvuru Klasörü aşağıdaki form ve belgeleri içerecek şekilde hazırlanmalıdır:

- Başvuru Sahibi Kurum/Kuruluş Üst Yazısı** (TAGEM'e hitaben yazılacak olup üst yazı örneğinden yararlanılabilir)
- Proje Formu** (tüm bilgi ve eklerin yer aldığı)

Proje Formu bir suret hazırlanmalı, tüm imzalar eksiksiz olmalı, poşet dosya kullanılmadan başvuru klasörü içerisine delgeç vasıtasıyla delinerek takılmalıdır. Projenin içeriğinde bulunan tüm belgeler (proforma fatura, teknik şartname vb.) başvuru klasörüyle birlikte teslim edilmelidir. Ayrıca Projeye ilişkin tüm belgelerin taratılmış hali ile Word formatında hazırlanmış proje önerisinin dijital kopyası bir adet CD'ye kaydedilmeli, CD üzerine Proje Formu ile projenin ismi yazılmalı ve başvuru klasörüne eklenmelidir.

Projenin konusuna bağlı olarak I. Grup veya II. Grup Öncelikli Konularındaki proje önerileri için proje formları değişiklik göstermektedir, bu nedenle doğru proje formunun doldurulmasına dikkat edilmelidir.

- Proje Formu (Kör)**

İçinde kurum ve kişi bilgileri ile eklerin bulunmadığı proje formunun **Word** hali bir adet CD'ye kaydedilmeli, CD üzerine Proje Formu (Kör) yazılmalı ve başvuru klasörüne eklenmelidir.

Projenin konusuna bağlı olarak I. Grup veya II. Grup Öncelikli Konularındaki proje önerileri için kör proje formları değişiklik göstermektedir, bu nedenle doğru kör proje formunun doldurulmasına dikkat edilmelidir.

d) **Ortaklık Beyannamesi**

Konusu **II. Grup Öncelikli Konular** kapsamında olan projeler için yapılacak başvurularda **proje ortağı** bulunması **zorunlu olduğundan** bu tip projelerde doldurulmalı, tüm ortak kurum yetkililerince imzalanmalı ve proje klasörüne eklenmelidir. **I. Grup Öncelikli Konular** kapsamında olan projeler için yapılacak başvurularda ise **proje ortağı zorunluluğu mevcut olmadığından** ancak projede ortaklık bulunması halinde hazırlanarak proje klasörüne eklenecektir. Proje ortaklığıyla ilgili detaylara Başvuru Kılavuzundan ulaşılabilir.

e) **Ticaret Sicil Gazetesi ve İmza Sirküleri Örneği** (Başvuruda bulunan Yürütücü Kurum/Kuruluş ve/veya proje ortağı Kurum/Kuruluş özel bir şirket ise bunlara ait örnekler ibraz edilecektir)

Proje Formu ve diğer belgeler doldurulurken, standart Proje Formu formatına bağlı kalınmalı ve formda yapılan bilgilendirme ve yönlendirmelere titizlikle uyulmalıdır.

Proje Formu aşağıdaki kurallar çerçevesinde doldurulmalıdır.

- Sayfa yapısında; kenar boşlukları tüm yönlerde 2,5 cm olmalıdır.
- Yazı tipi ve puntosu: Ana ve alt başlıklar Arial ve koyu, yazı gövdesi Arial ve tek satır aralı olmalıdır. Tüm yazılar 11 yazı tipi boyutunda olmalıdır.
- Şekil, grafik, tablo ve matematiksel ifadeler için okunabilirliği artırmak amacıyla yazı tipi boyutu değiştirilebilir.

4.2. Başvuru Adresi

Proje Başvuru Klasörü, Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü'ne (TAGEM) (Üniversiteler Mah. Dumlupınar Bulvarı, Eskişehir Yolu 10. Km, Çankaya/ANKARA) hitaben yazılmış yürütücü kurum üst yazısı ekinde, elden, kargo veya posta yolu ile ulaştırılmalıdır.

4.3. Başvuru Takvimi

15. Çağrı kapsamında başvuruların alınmasına bu kılavuzun TAGEM internet sitesinde ilan edilmesiyle başlanır. Başvuru yapılabilecek son tarih **15 Mart 2019** Cuma günü saat **18:00**'dir. Bu tarihten sonra yapılacak başvurular kabul edilmeyecek olup posta, kargo veya başka sebeplerden kaynaklanan gecikmelerden TAGEM sorumlu değildir.

Bakanlık bu destek programını, bütçe kısıtı vb. zorunlu hallerin ortaya çıkması durumunda, herhangi bir aşamasında durdurma hakkını saklı tutar. Bu durumda başvuru sahipleri, Bakanlıktan herhangi bir hak talebinde bulunamazlar. Başvuru sahiplerinin, Programa ilişkin ilan ve olası değişiklikleri TAGEM internet sayfasından takip etmesi beklenmektedir.

4.4. Başvuruların Değerlendirilmesi ve Sonuçlarının Duyurulması

Başvurular **son başvuru tarihinden** sonra değerlendirmeye alınacaktır. Proje başvuruları sırasıyla Sekretarya, Daire Başkanlıkları, Uzman/Uzmanlar ve Değerlendirme Kurulu tarafından değerlendirilmektedir. Başvuruların değerlendirilmesi sonrasında, değerlendirmelerdeki tespitlere göre gerekli görülmesi halinde sözleşmenin imzalanmasından önce ve uygulama aşamasında Bakanlık tarafından projede değişiklik yaptırılabilir. Değerlendirmeler, başvuru sahibinin ilave açıklama yapmasını ve Bakanlığın destek tutarında indirim yapmasını gerektirebilir.

Değerlendirme sonuçları <http://www.tarimorman.gov.tr/TAGEM> internet adresinde yer alan “Duyurular” kısmında ilan edilecek olup proje sahiplerine ayrıca bildirim yapılmayacaktır.

4.5. Sözleşme İmzalanması ve Uygulama Koşulları

Bakanlık tarafından desteklenmesi uygun görülen projelere verilecek mali destek ve buna ilişkin ilke ve kurallar imzalanacak bir sözleşmeye bağlanır. Proje formunun son hali ve ekleri sözleşme eki kabul edilir.

Sözleşme imzalanmadan önce ve/veya imzalandıktan sonra Bakanlık, gerektiğinde başvuru sahibinden ek bilgi ve belge isteyebilir, projede revizyon yaptırabilir.

Bu kılavuz Programın yürütülmesinde kullanılan Uygulama Usul ve Esasları Talimatına uygun olarak hazırlanmış olup söz konusu mevzuat ve/veya diğer mevzuatlarda değişiklik yapılması halinde proje önerilerinde **sözleşme aşamasından önce Bakanlık tarafından mevzuatlardaki değişikliklere uygun olarak revizyon yapılması yürütücü kurumlardan istenebilecektir. Proje başvurusunda bulunan bu koşulu kabul etmiş sayılır.**